

STANOWISKO
RADY MIASTA BIAŁYSTOK
z dnia 23 listopada 2020 r.

W roku 2021 przypada 75 rocznica śmierci Mariana Zyndrama-Kościałkowskiego Honorowego Obywatela Miasta Białegostoku, zasłużonego wojewody białostockiego, podpułkownika Wojska Polskiego, polityka związanego z obozem piłsudczykowskim.

Marian Zyndram-Kościałkowski urodził się w majątku Ponedel na Kowieńszczyźnie. Pochodził z rodziny szlacheckiej. Już podczas studiów rozpoczął działalność niepodległościową. Po wybuchu I wojny światowej wstąpił do Polskiej Organizacji Wojskowej. W niepodległej Polsce zaangażował się w działalność polityczną był związany z obozem piłsudczykowskim.

Od 10 lipca 1930 r. do końca lutego 1934 roku był wojewodą białostockim. Dzięki jego zdolnościom organizacyjnym oraz ścisłej współpracy z władzami miasta, przede wszystkim z Prezydentem Sewerynem Nowakowskim, Białystok zaczęło się prężnie rozwijać. Kościałkowski zabiegał o fundusze, usprawnił administrację, współpracował z przedsiębiorcami. Szczególny nacisk położył na uporządkowanie miasta, m.in. rozbudowę kanalizacji, naprawę i regulację ulic. Organizował też pomoc najbiedniejszym mieszkańcom miasta, powołał Wojewódzki Komitet do Spraw Bezrobocia. Pod jego patronatem na terenach przyległych do Pałacu Branickich powstał park miejski Planty. Był również jednym ze współzałożycieli Białostockiego Klubu Sportowego Jagiellonia, którego został honorowym prezesem. W uznaniu zasług dla miasta, Marian Zyndram- Kościałkowski został drugim po Józefie Piłsudskim honorowym obywatelem Białegostoku. Tytuł ten został mu uroczystie nadany 4 września 1935. Po wyjeździe z Białegostoku był m.in. komisarycznym prezydentem Warszawy, ministrem spraw wewnętrznych, a w okresie od 13 października 1935 r. do 15 maja 1936 r. premierem rządu RP. Po przegranej kampanii wrześniowej 1939 roku ewakuował się przez Rumunię na zachód. Został odznaczony srebrnym Krzyżem Orderu Wojennego Virtuti Militari, Krzyżem Zasługi Wojsk Litwy Środkowej oraz czterokrotnie Krzyżem Walecznym. Zmarł w Anglii w 1946 r.

W 2021 roku przypada także 140 rocznica urodzin i 60 rocznica śmierci Maxa Webera urodzonego w Białymstoku, amerykańskiego artysty malarza żydowskiego pochodzenia, jednego z najważniejszych artystów malarzy XX wieku w Stanach Zjednoczonych.

Max Weber urodził się w 1881 r. w Białymstoku jako syn ubogiego, żydowskiego krawca. W 1891 roku wyemigrował wraz z rodziną do Stanów Zjednoczonych osiedlając się w Nowym Jorku. W latach 1899-1900 studiował pod kierunkiem Artura Wesleya Dowa w Pratt Institute w Brooklynie. W 1905 r. wyjechał do Paryża, gdzie uczył się malarstwa w Académie Julian. Tam zetknął się z malarską awangardą tych czasów, m.in. z Picassem i Cezannem i Henri Matisse. Po powrocie do Nowego Jorku w 1909 roku znalazł się w ścisłym gronie amerykańskich modernistów. Twórczość Maxa Webera, którego inspirował fowizm i kubizm, doprowadziła artystę do stworzenia indywidualnego ekspresjonizmu. Ten rodzaj ekspresjonizmu przyniósł mu uznanie i karierę artystyczną. Jego prace są przechowywane w najważniejszych muzeach amerykańskich i zbiorach na całym świecie, m.in. w zbiorach watykańskich w Rzymie oraz w Museum of Art w Tel Awiwie. Max Weber napisał też szereg rozpraw i esejów poświęconych sztuce. Artysta zmarł 4 października 1961 r. w Great Neck w USA.

W uznaniu zasług Mariana Zyndrama – Kościałkowskiego dla rozwoju Białegostoku oraz dbając o pamięć historyczną o mieszkańcach Białegostoku pochodzenia żydowskiego

w uznaniu dla twórczości Maxa Webera,

Rada Miasta Białystok ogłasza rok dwa tysiące dwudziesty pierwszy

Rokiem Mariana Zyndrama – Kościałkowskiego oraz Maxa Webera.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Łukasz Prokorym